

Asia: VN/35254/2025

Luonnos ohjeeksi riskinarviointiin ja viranomaistoimintaan tapauskohtaisessa EEJ-menettelyssä (RASTERI)

Luku 1 Johdanto

Yleiskommentit lukuun 1

Luonnonvarakeskus kiittää mahdollisuudesta lausua ohjeluonnoksesta riskinarviointiin ja viranomaistoimintaan tapauskohtaisessa EEJ -menettelyssä (Ei enää jätettä -menettely). Selkeä ohjeistus on tärkeä sekä viranomaisille että toiminnanharjoittajille sujuvan ja yhdenmukaisen menettelyn varmistamiseksi. Luonnonvarakeskus lausuu oman asiantuntemusalueensa alalta lähinnä lannoitevalmisteisiin keskittyen.

Luku 2 Toimivalta- ja rajapintakysymykset

Yleiskommentit lukuun 2

-

Kommentit alalukuun 2.1 EU-sääntely

-

Kommentit alalukuun 2.2 Kansalliset asetukset

-

Kommentit alalukuun 2.3 Tapauskohtainen sääntely

-

Luku 3 Toimivalta- ja rajapintakysymykset

Yleiskommentit lukuun 3

-

Kommentit alalukuun 3.1 Johdanto

Kommentit alalukuun 3.2 Sääntelyrajapinnat ja viranomaisen roolit

Ruokaviraston ja Tukesin rajapintaa voisi vielä täsmentää lisäämällä Ruokaviraston valvontaan myös kuluttajakäytön sekä viher- ja ympäristörakentamisen lannoitevalmisteet sekä kasvinsuojeluaineiden käytön. Tukes puolestaan valvoo kasvinsuojeluaineiden vaatimusten täyttymistä. Ruokaviraston velvollisuuksia voisi osiossa kuvata täsmällisemmin ylipäätään. Kuva 1 on hyvä. Mahdollisesti voisi harkita muutaman erilaisen esimerkin lisäämistä, jossa eri osapuolia olisi hieman täsmällisemmin nimetty ja yhteistyötarpeita myös viranomaisten välillä korostettu. Viranomaisten välisen yhdenmukaisuuden puute näyttäytyy toiminnanharjoittajille sekavuutena, joka teettää heillä ylimääräistä työtä ja voi myös estää toteuttamiskelpoista ja kannattavaa toimintaa. Kuvassa 1 on myös kirjoitus- ja muotoiluvirheitä, jotka olisi hyvä lopulliseen versioon korjata (mm. 1. rivillä tehdään päätös ympäristökuvasta).

Kommentit alalukuun 3.3 Rajapinnat käytännössä

3.3.4

Virke "Asetusta sovelletaan ns. EU-lannoitevalmisteisiin, joilla tarkoitetaan lannoitevalmisteita, joihin pannaan CE-merkintä, kun se asetetaan saataville markkinoilla." on lannoitelain käyttämästä kielestä poikkeava ja siksi vaikeaselkoinen. Se tulisi selkeyttää. Ohjeen muotoilussa on muutenkin hieman samantyyppistä epäselvyyttä. CE-merkityt lannoitevalmisteet eivät liikkune "helposti" eri maiden välillä, vaan vapaasti.

Osiota kannattaisi muokata siten, että CE-merkittyjen lannoitevalmisteiden ja kansallisesti hyväksytyjen lannoitevalmisteiden EEJ-menettely olisi kuvattu selkeästi omina osiinaan, sillä nyt teksti hyppelee niiden välillä eikä ohjeistus rakennu selkeänä. Tämä on tärkeää myös siksi, että useimmat kierrätyslannoitevalmisteet eivät tavoittele CE-merkintää ja vientimahdollisuutta, joten kansalliset menettely lannoitevalmisteiden hyväksynnän ja EEJ:n välillä on käytävä hyvin selväksi. Kansallinen toiminta on kierrätyslannoitevalmisteiden kohdalla myös tavoiteltavaa, sillä ne ovat tärkeitä sekä huoltovarmuudelle että ravinteisiin liittyville ympäristövaikutuksille.

Ympäristöviranomaisen ja Ruokaviraston yhteistyötä ja yhdenmukaista toimintaa ei voi liiaksi ohjeessa korostaa. Tiedossa on toiminnanharjoittajia, joille on esitetty ristiriitaisia linjauksia ja päätöksiä, jotka lisäävät työtä kaikille osapuolille selvityksissä ja uudelleen käsittelyissä sekä estävät toiminnan kehittämistä kiertotalouden mukaisena. Tämä ohje voisi edistää tällaisten ongelmien poistamista. Yhteistyön kuvaaminen kuvan 1 tyyppisenä kaaviona erilaisissa tilanteissa olisi hyödyllinen (kappaleen 5 tapausesimerkit eivät välttämättä riitä).

On myös hyvä tarkistaa, että kaikki viittaukset ovat selkeitä. Esim. kappaleen 3 aivan lopussa on virke "Ympäristöviranomaisen EEJ-päätös ei velvoita Ruo-kavirastoa lisäämään ainesosaa ainesosaluetteluun, joten turhan työn ja kustannusten välttämiseksi on tarkoituksenmukaista varmistaa soveltuvuus päätöksen valmistelun aikana.", josta ei käy ilmi, minkä soveltuvuudesta mihin puhutaan ja mistä päätöksen valmistelusta kyse. Kun virkkeessä on kaksi viranomaista (ympäristöviranomainen ja Ruokavirasto) ja kaksi prosessia (EEJ ja ainesosaluettelon täydennys)

virkkeen voi tulkita aivan miten tahansa. Tällaisia ei saisi ohjeessa olla ainuttakaan. Ohjeen on oltava yksiselitteinen.

Luku 4 Riskinarviointi tapauskohtaisessa EEJ-päätöksenteossa

Yleiskommentit lukuun 4

Lannoitevalmisteiden kannalta ohjeessa esitetty prosessi näyttyy varsin vaikeaselkoisena menettelynä, joka voi edetä lähes miten tahansa. Tapauskohtaisuus tämän aiheuttanee, mutta lannoitevalmisteiden toimialan ja etenkin kierrätyslannoitevalmisteiden kannalta koko EEJ:n perusteita ja tarvetta olisi ohjeessa myös hyvä avata luonnosta enemmän, jotta myös riskinarviointiprosessi lähtee etenemään tarkoituksenmukaiseen suuntaan. Esimerkiksi tekstin viittaukset "kaikkiin oleellisiin haitta-aineisiin tai epäpuhtauksiin" jäävät täysin vaille selitystä tai minkäänlaista rajausta. Ei ole lannoitevalmisteiden valmistuksen eikä varsinkaan kierrätyslannoitevalmisteiden tuotannon ja käytön kannalta toivottavaa, että lannoite- ja jätelaissa olisi erilaisia ja mahdollisesti jopa ristiriitaisia kriteerejä ja/tai haitta-aineiden ja epäpuhtauksien vaateita. Linjausten ja tulkintojen tulisi olla yhteneviä ja toimintatavat mahdollisimman sujuvia, jotta kokonaisuus on hallittavissa sekä viranomaisen että toiminnanharjoittajan toimesta.

EEJ-käytäntöjen kehittyessä tultaneen tarvitsemaan toimiala-/aihekohtaisia, täsmällisempi ohjeita, koska tämä ohje tää varsin yleiselle ja tulkinnanvaraiselle tasolle, jolla yhdenmukaisuutta on vaikeaa viranomaisille ja toiminnanharjoittajille luvata.

Kommentit alalukuun 4.1 Johdanto

-

Kommentit alalukuun 4.2 Riskinarviointiprosessi

-

Kommentit alalukuun 4.3 Riskien tunnistaminen ja määrittäminen

-

Kommentit alalukuun 4.4 Tapauskohtainen riskinarviointi

-

Kommentit alalukuun 4.5 Laadunvarmistus ja laadunvarmistusjärjestelmä

-

Luku 5 Tapausesimerkit

Yleiskommentit lukuun 5

-

Kommentit alalukuun 5.1 Kemikaalijätteet ja niiden seokset

-

Kommentit alalukuun 5.2 Maanvaraisesti sijoitettava jäteperäinen materiaali

-

Luostarinen Sari
Luonnonvarakeskus